

Nieuwsbrief ERF Updates - Nummer 14, 2018

Nummer 14, 2018

Redactie: mr. F.M.H. Hoens.

INHOUDSOPGAVE

Hof

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2018:2687](#) 21-06-2018

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2018:2650](#) 19-06-2018

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2018:2754](#) 22-03-2018

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2018:767](#) 14-03-2018

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2018:1368](#) 13-02-2018

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2017:5292](#) 19-12-2017

Rechtbank

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2018:4671](#) 13-06-2018

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2018:4925](#) 30-05-2018

[Rechtbank Overijssel, ECLI:NL:RBOVE:2018:2095](#) 23-05-2018

[Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2018:4052](#) 23-05-2018

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2018:6824](#) 02-05-2018

[Rechtbank Noord-Nederland, ECLI:NL:RBNNE:2018:1447](#) 19-04-2018

RECHTSPRAAK

Benoemde vereffenaar kan uurtarief niet als vereffenaarsloon in rekening brengen, evenmin als werkzaamheden die buiten de vereffening vallen.

De erfgenamen en de benoemde vereffenaar van de nalatenschap hebben een geschil over het loon van de vereffenaar (art. 4:206 lid 3 BW).

Volgens het hof moet het loon vastgesteld worden volgens de Recofarichtlijnen en niet op basis van het uurtarief van de vereffenaar.

De nalatenschap was zeer overzichtelijk, want bestond slechts uit een woning, een aandelenportefeuille, banksaldi en een beperkte schuldenlast, die binnen twee maanden is voldaan. De vereffenaar moest de nalatenschap vervolgens alleen nog gereed maken voor verdeling. Zijn declaraties hebben grotendeels betrekking op (andere) werkzaamheden nadien en betreffen werkzaamheden die niet tot zijn taken als vereffenaar behoorden, zoals de bemoeienis met de verkoop van de woning uit de nalatenschap.

Het hof acht, gezien de beperkte aard en de omvang van de nalatenschap en de beperkte schuldenlast, een tijdsbesteding van maximaal 24 uur meer dan redelijk. Voor een afwijkend uurtarief ziet het hof geen reden, ook niet vanwege de moeizame relatie tussen de erfgenamen onderling.

Artikel 4:206 lid 3 BW geeft geen grondslag voor vergoeding van de tijd die de vereffenaar heeft besteed aan de procedure ter vaststelling van zijn loon.

Of de vereffenaar een vordering heeft krachtens opdracht van de erfgenamen, valt buiten het bestek van deze procedure.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 14-03-2018

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2018:767

Zaaknummer: 200.216.509/01

Rechters: C.M. Warnaar, A.N. Labohm en D. Wachter

Wetsartikelen: 4:206 BW

RECHTSPRAAK

Beroepsaansprakelijkheid notaris. Opeisbaarheid legitieme niet uitgesteld (art. 4:82 BW). Beroepsfout notaris, aldus hof na verwijzing.

Erflater heeft in 2003 zijn kinderen uit zijn eerste huwelijk onterfd. Zijn tweede echtgenote heeft hij tot enig erfgenaam benoemd. Na erflaters overlijden stelt zijn weduwe dat de notaris (kandidaat-notaris als waarnemer) een beroepsfout heeft gemaakt, doordat de opeisbaarheid van de legitieme porties niet is uitgesteld in het testament (art. 4:82 BW). De kinderen hebben hun legitieme bij de weduwe opgeëist, waardoor de weduwe schade zou hebben geleden.

Volgens de rechtbank was inderdaad sprake van een beroepsfout, volgens Hof Den Haag niet (Hof Den Haag 2 december 2014, ECLI:NL:GHDHA:2014:4290). De Hoge Raad vernietigde het arrest van Hof Den Haag (HR 19 februari 2016, ECLI:NL:HR:2016:288) en verwees de zaak naar Hof Amsterdam.

Hof Amsterdam oordeelt thans, met inachtneming van de beslissing van de Hoge Raad, dat sprake is van een beroepsfout.

Blijkens de gespreksaantekeningen over de slechte relatie met de kinderen wilde erflater hen uitsluiten als erfgenamen ten gunste van zijn echtgenote. De op de (kandidaat-)notaris rustende zorgvuldigheidsplicht brengt dan mee dat hij erflater had moeten wijzen op de mogelijkheid om in het testament de clausule van artikel 4:82 BW op te nemen. Uit de dossieraantekeningen blijkt niet dat erflater op deze mogelijkheid is gewezen. Het ontbreken van deze feitelijke gegevens is voor risico van de notaris. Deze heeft de stelling van de weduwe onvoldoende gemotiveerd betwist.

Gelet op het oogmerk van erflater – onterving kinderen en begunstiging echtgenote – kan voorts met voldoende zekerheid worden aangenomen dat erflater voor de niet-opeisbaarheidsclausule had gekozen als hij op deze mogelijkheid was gewezen. Daarmee is het causaal verband tussen de beroepsfout en de door de weduwe geleden schade in beginsel gegeven.

Welke schade moet de notaris vergoeden? De weduwe stelt een groot aantal schadeposten, waaronder de door haar – op basis van een veroordelend vonnis – aan de kinderen uitgekeerde legitieme porties. De notaris moet de uitgekeerde legitieme porties vergoeden, aldus het hof. Het hof vergelijkt de bestaande vermogenssituatie van de weduwe met haar hypothetische vermogenspositie als de beroepsfout niet was gemaakt. In die hypothetische situatie had de weduwe de gehele nalatenschap, inclusief het bedrag van de legitieme porties, kunnen verteren. De notaris stelt tevergeefs dat de weduwe niet is verarmd – zij heeft schulden voldaan – en wijst tevergeefs op de mogelijkheid van de kinderen om in de hypothetische situatie de beschikkingsmacht te beperken door beslag te leggen onder de weduwe (HR 24 juni 2016, ECLI:NL:HR:2016:1271). Volgens het hof moet de notaris over de legitieme porties ook wettelijke rente vergoeden aan de weduwe. Voor vergoeding van gederfd fictief rendement over de uitgekeerde bedragen, bestaat dan geen grond meer. De door de weduwe over de legitieme porties betaalde erfbelasting hoeft de notaris niet te vergoeden. De weduwe had deze belasting ook moeten betalen als de legitieme porties niet-opeisbaar zouden zijn geweest.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 19-12-2017

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2017:5292

Zaaknummer: 200.192.942/01

Rechters: A.W.H. Vink, M. Jurgens en P.W.A. van Geloven

Wetsartikelen: 43 WNA, 4:7 BW en 4:82 BW

RECHTSPRAAK

Overgangsrecht verhindert opheffing van oud testamentair bewind.

De ouders van X zijn in 2003 en 2011 overleden. Zij hebben in 1999 in hun testament de verkrijging van X – uitsluitend in zijn belang – onder testamentair bewind gesteld, eindigend bij het overlijden van X (art. 4:1066 oud BW). Het eigen vermogen van X stond sinds 1989 onder meerderjarigenbewind van vader. X verzoekt om opheffing van het bewind (art. 4:178 lid 2 BW).

De vraag is of artikel 4:178 lid 2 BW op het onderhavige testamentaire bewind van toepassing is, of dat artikel 134 Ow NBW (uitzondering op de onmiddellijke werking van art. 68a Ow NBW) daaraan in de weg staat.

Het hof constateert dat artikel 134 Ow NBW geen onderscheid maakt tussen dwingende en niet-dwingende bewindbepalingen in titel 4.5.7 BW. Daaruit volgt volgens het hof dat artikel 4:178 lid 2 BW, dat van dwingend recht is, niet van toepassing is als het testament een afwijkende regeling bevat (vgl. Kamerstukken II 1999/2000, 26822, 3 (MvT), p. 21). Het beroep van X op het andersluidende oordeel van Hof Arnhem-Leeuwarden (ECLI:NL:GHARL:2016:5612) is tevergeefs.

De vraag die resteert, is of de onderhavige erflaters een van artikel 4:178 lid 2 BW afwijkende regeling hebben getroffen. Volgens het hof is dat niet het geval. Het bewind is voor de duur van het leven van X ingesteld, zonder de mogelijkheid van tussentijdse beëindiging op verzoek van X en tegen de achtergrond van het meerderjarigenbewind. Erflaters hoefden in 1999 ook niet bedacht te zijn op de mogelijkheid van tussentijdse beëindiging door X.

Zou artikel 4:178 lid 2 BW wel van toepassing zijn, dan is niet voldaan aan de voorwaarde voor opheffing dat het aannemelijk is dat X het vermogen zelf op verantwoorde wijze zal kunnen besturen. De door X beweerde inactiviteit van de testamentair bewindvoerder is geen reden voor opheffing op grond van artikel 4:178 lid 2 BW.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 21-06-2018

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2018:2687

Zaaknummer: 200.210.535_01

Rechters: M.J. van Laarhoven, C.D.M. Lamers en C.L.M. Smeets

Wetsartikelen: 4:178 BW, 68a Ow NBW, 134 Ow NBW en 4:1066 oud BW

RECHTSPRAAK

Erfgenaam wantrouwt executeur met reden. Executeur ontslagen.

Erflater heeft zijn neef tot executeur benoemd. Een erfgenaam – erflaters zuster – verzoekt de kantonrechter om de executeur te ontslaan (art. 4:149 BW). De kantonrechter wijst het ontslagverzoek toe.

De vraag of sprake is van gewichtige redenen voor ontslag in de zin van artikel 4:149 BW, beantwoordt de kantonrechter bevestigend. Van gewichtige redenen kan sprake zijn wanneer van één of meer van de erfgenamen niet kan worden gevergd dat de nalatenschap waarin zij deelgenoot zijn nog langer wordt beheerd door de executeur. Ook een diepgaand, niet aanstonds weg te nemen wantrouwen van de erfgenamen in de executeurs kan een gewichtige reden opleveren maar dit wantrouwen dient wel gestoeld te worden op concrete en objectieve feiten. Een executeur zal vaker moeilijkheden, wrijvingen en wantrouwen ontmoeten en het behoort tot zijn taken om deze aspecten binnen zodanige grenzen te houden dat afwikkeling van de nalatenschap binnen afzienbare tijd mogelijk is. Enkel subjectieve belevenissen zijn ontoereikend voor het verlenen van het ontslag.

In dit geval is het wantrouwen van de erfgenaam gestoeld op concrete en objectieve feiten. De executeur is in kort geding meermalen veroordeeld tot het verstrekken van inlichtingen. De executeur geeft zich van de belangen van de erfgenamen onvoldoende rekenschap en dit draagt niet bij aan het vertrouwen dat de executeur bij hem in goede handen is.

Omdat de afwikkeling ver gevorderd is, acht de kantonrechter het niet opportuun – alleen al niet vanwege de extra kosten – om een nieuwe executeur te benoemen. De zuster heeft ook aangegeven de afwikkeling met haar mede-erfgenaam zelf af te kunnen ronden. De defungerend executeur zal rekening en verantwoording moeten afleggen aan de erfgenamen (art. 4:151 BW)

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 13-06-2018

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2018:4671

Zaaknummer: 6458912

Rechters: S.N. Schipper

Wetsartikelen: 4:149 BW en 4:151 BW

RECHTSPRAAK

Procesrecht. Onterde erfgenamen vorderen tevergeefs afschrift van notarieel dossier.

Moeder (87 jaar) heeft twee weken voor haar overlijden drie van haar kinderen onterfd. Zij doen beroep op hun legitieme portie en trekken de wilsbekwaamheid van moeder in twijfel. Om hun eventuele vorderingen jegens de andere kinderen en de notaris te kunnen onderbouwen, vorderen zij veroordeling van de notaris (en zijn kantoor) tot afschrift van het volledige dossier van moeder (art. 843a Rv).

De notaris beroept zich met succes op zijn verschoningsrecht (art. 843a lid 3 Rv, art. 165 lid 2 onder b Rv). Afgifte of inzage van een dossier van een notaris is – kort gezegd – slechts in zeer uitzonderlijke gevallen mogelijk (zie onder meer HR 1 maart 1985, NJ 1986, 173 en Rb. Rotterdam 8 juli 2015, ECLI:NL:RBROT:2015:5643). Dat met de afgifte of inzage een maatschappelijk belang gediend is dat zwaarder weegt dan het belang dat de waarheid in rechte aan het licht komt, en zo ja, waarin dit maatschappelijke (lees: niet het persoonlijke, alleen de betrokken partijen betreffende) belang in dit concrete geval is gelegen, is volgens de rechtbank niet gebleken of inzichtelijk gemaakt. Er is geen gerechtvaardigd belang op afschrift of inzage. Reeds om die reden moet de vordering afgewezen worden.

Daar komt in dit geval bij dat afgifte of inzage niet alleen wordt gevorderd voor de waarheidsvinding (staat in het testament wat erflaatster daadwerkelijk heeft gewild?), maar ook voor beantwoording van de vraag of moeder wilsbekwaam was (is het testament vernietigbaar, heeft de notaris een beroepsfout gemaakt?). Deze vraag kan in dit geval slechts door een medicus beantwoord worden, de notaris heeft zijn visie hierop al gegeven.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 30-05-2018

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2018:4925

Zaaknummer: C/03/228738 / HA ZA 16-692

Rechters: G.J. Krens

Wetsartikelen: 165 Rv en 843a Rv

RECHTSPRAAK

***Machtiging vereffenaar en erfgenamen voor tegeldemaking
gemeenschappelijk goed.***

Drie kinderen zijn als enige erfgenamen van hun ouders tezamen gerechtigd tot een bedrijfspand dat oorspronkelijk deel uitmaakte van de huwelijksgemeenschap van de ouders. De laatste nalatenschap (van moeder) wordt wettelijk vereffend door een benoemde vereffenaar. De vereffenaar is slechts bevoegd over de helft van de onverdeelde gemeenschap te beschikken (art. 4:215 BW). De drie kinderen zijn ieder voor 1/3 gedeelte bevoegd ten aanzien van de nalatenschap van vader.

De vereffenaar en twee kinderen vragen in kort geding machtiging tot het te gelde maken van het bedrijfspand (art. 3:174 BW). Het derde kind (X) wilde het pand overnemen en verzet zich tegen verkoop aan een derde.

De noodzaak om tot een behoorlijk verdeling te geraken is niet een gewichtige reden in de zin van artikel 3:174 BW, maar het beschamen door een deelgenoot van het vertrouwen dat hij zou meewerken aan verkoop kan wel als zodanig gewichtige reden worden aangemerkt.

Volgens de voorzieningenrechter is X voldoende gelegenheid gegeven om het pand over te nemen en prevaleert nu het belang van de andere deelgenoten bij verkoop onder zeer gunstige voorwaarden aan een derde.

De rechter machtigt de vereffenaar en de andere erfgenamen tot verkoop en levering conform een overgelegde koopovereenkomst en veroordeelt X tot volledige medewerking.

Instantie: Rechtbank Overijssel

Datum uitspraak: 23-05-2018

ECLI: ECLI:NL:RBOVE:2018:2095

Zaaknummer: C/08/217035 / KG ZA 18-124

Rechters: G.G. Vermeulen

Wetsartikelen: 3:174 BW en 4:215 BW

RECHTSPRAAK

Fidei-commis de residuo. Lenen uit bezwaard vermogen versus verteren. Eenzijdige leningsverklaring herroepen?

Vader overlijdt in 1976. In zijn testament is een fidei-commis de residuo opgenomen. Zijn echtgenote – stiefmoeder – is (voor het beschikbaar deel) erfgenaam-bezwaarde en zijn dochter is (voor dit deel) erfgenaam-verwachter. In 2008 verklaart stiefmoeder in een notariële akte – de 'FC Akte' – dat haar opnames uit het fidei-commissaire vermogen moeten worden gezien als leningen en niet als verteringen. De akte is niet ondertekend door erflaters dochter.

Stiefmoeder overlijdt in 2014. Dan blijkt dat zij in 2009 in haar testament haar verklaring uit 2008 heeft herroepen en haar zuster tot enig erfgenaam heeft benoemd.

Volgens de dochter van vader (verwachter) stond het stiefmoeder (bezwaarde) niet vrij om bij testament de FC Akte eenzijdig te herroepen. Volgens de dochter behelst de FC Akte een overeenkomst van geldlening en van afstand van haar interingsrecht (art. 6:160 BW).

De rechtbank stelt de dochter in het ongelijk. De rechtbank ziet in de FC Akte geen overeenkomst van geldlening, omdat geen sprake is van een tweezijdig rechtshandeling. Evenmin is sprake van een overeenkomst van afstand. Dat is een overeenkomst tussen schuldeiser en schuldenaar. Stiefmoeder en dochter zijn geen schuldenaar en schuldeiser van elkaar. Het recht van de dochter op het resterende vermogen ontstaat pas bij het overlijden van stiefmoeder en is geen vorderingsrecht op stiefmoeder. Stiefmoeder mag het vermogen volledig verteren zonder dat de dochter dit kan voorkomen. Evenmin is het interingsrecht van stiefmoeder te kwalificeren als een vorderingsrecht.

Volgens de rechtbank stond het stiefmoeder vrij haar eenzijdige verklaring uit 2008 te allen tijde eenzijdig te herroepen, zo ook in haar testament.

Instantie: Rechtbank Amsterdam

Datum uitspraak: 23-05-2018

ECLI: ECLI:NL:RBAMS:2018:4052

Zaaknummer: C/13/635616 / HA ZA 17-964

Rechters: O.J. van Leeuwen

Wetsartikelen: 6:16o BW

RECHTSPRAAK

Testamentair bewindvoerders schieten tekort in goede zorg. Staat aansprakelijk wegens onvoldoende toezicht?

X staat onder curatele, voorheen onder meerderjarigenbewind. De erfenissen van de ouders van X staan onder testamentair bewind. De curator stelt de testamentair bewindvoerders en de Staat hoofdelijk aansprakelijk voor de door X geleden schade. De (voormalige) testamentair bewindvoerders zouden tekortgeschoten zijn in de zorg van een goed bewindvoerder (art. 4:163 BW). Zij hebben zich onder meer niet gehouden aan de instructie van de kantonrechter om terughoudendheid te betrachten in de uitgaven. De Staat zou aansprakelijk zijn doordat de kantonrechter zijn toezichthoudende taak ernstig heeft verwaarloosd, aldus de curator.

Volgens de rechtbank belet de jaarlijkse goedkeuring van de rekening en verantwoording door de kantonrechter niet dat de rechthebbende na het einde van het bewind nogmaals over dezelfde tijdsruimte rekening en verantwoording vraagt, voor zover dit niet onredelijk is (art. 4:161 lid 2 BW). De periodieke rechterlijke goedkeuring houdt ook geen decharge in. Dit volgt ook uit de aard van het toezicht van de kantonrechter: een globale controle achteraf (vgl. het arrest van Hof Den Haag van 24 maart 2009, ECLI:NL:GHSGR:2009:BH9022). De rechtbank acht de testamentair bewindvoerders deels aansprakelijk voor schade bij X.

De Staat acht de rechtbank niet aansprakelijk. De rechtbank wijst hierbij op de aard en het tijdstip van het toezicht – globaal en achteraf – en op de beleids- en beoordelingsruimte van de kantonrechter. Met inachtneming van deze toetsingsmaatstaf is volgens de rechtbank in dit geval geen sprake van onrechtmatige rechtspraak. Zo stond het de kantonrechter niet vrij – anders dan de curator betoogt – om het (testamentaire) loon van de bewindvoerder naar beneden bij te stellen. En de kantonrechter had geen gegevens op grond waarvan deze ambtshalve de bewindvoerders had moeten ontslaan om gewichtige redenen (art. 4:164 BW), zoals de curator betoogt.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 02-05-2018

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2018:6824

Zaaknummer: C-09-519323-HA ZA 16-1132

Rechters: D.R. Glass, I.A.M. Kroft en A.C. Bordes

Wetsartikelen: 4:161 BW, 4:163 BW en 4:164 BW

RECHTSPRAAK

Studietoelage van voormalige ANBI belast met schenkbelasting.

X heeft in 2014 van een stichting een bedrag ontvangen ter (mede)financiering van haar studie. In 2013 heeft de stichting haar ANBI-status verloren. Volgens de rechtbank is bij X terecht schenkbelasting geheven. De vrijstellingen van artikel 33 onder 8 en onder 10 SW 1956 zijn niet van toepassing.

Dat het bedrag is geoormerkt voor studiekosten en ook daadwerkelijk daarvoor is aangewend, betekent niet dat X niet is verrijkt. Waar het om gaat is niet of X per saldo nog geld heeft overgehouden, maar of zij zonder schenking slechter af zou zijn geweest. Dat laatste is het geval. Zonder schenking had X haar studiekosten uit andere bronnen moeten bekostigen.

X beroept zich ook op het gelijkheidsbeginsel (art. 14 EVRM, 26 IVBPR), door haar situatie te vergelijken met de (onbelaste) situatie dat ouders de studiekosten van hun kinderen betalen en de situatie van kwijtschelding van studieschulden door de overheid. De rechtbank komt X ook hierin niet tegemoet.

Instantie: Rechtbank Noord-Nederland

Datum uitspraak: 19-04-2018

ECLI: ECLI:NL:RBNNE:2018:1447

Zaaknummer: AWB LEE - 17 _ 3478

Rechters: A. Heidekamp

Wetsartikelen: 33 SW 1956, 14 EVRM en 26 IVBPR

RECHTSPRAAK

Beneficiair aanvaarden van rechtswege beschermt tegen onverwachte schuld nalatenschap.

De nalatenschap van moeder blijkt een onverwachte schuld aan het zorgkantoor te bevatten. Kind X verzoekt vervolgens machtiging om de nalatenschap alsnog beneficiair te aanvaarden (art. 4:194a lid 1 BW), danwel ontheffing van de verplichting om de schuld uit eigen vermogen te voldoen (art. 4:194a lid 2 BW). De kantonrechter wijst het verzochte af, waarna X ter griffie van de rechtbank verklaart de nalatenschap te verwerpen.

In dit hoger beroep verzoekt X de afwijzende beschikking van de kantonrechter te vernietigen en X niet-ontvankelijk te verklaren in zijn verzoeken ex artikel 4:194a BW, omdat X niet zuiver zou hebben aanvaard.

Het hof stelt vast dat de mede-erfgenamen van X de nalatenschap beneficiair hebben aanvaard en X zijn verklaring van verwerping niet binnen de termijn van artikel 4:192 lid 4 BW heeft afgelegd. Dit betekent dat X geacht wordt beneficiair te hebben aanvaard, tenzij hij voordien al zuiver heeft aanvaard. Dit laatste is niet het geval. X heeft geen verklaring van zuivere aanvaarding afgelegd ter griffie en zich ook niet ondubbelzinnig en zonder voorbehoud als zuiver aanvaard hebbende erfgenaam gedragen.

Het verzoekschrift in de zin van artikel 4:194a BW vat het hof in dit geval niet als zodanige gedraging op. Weliswaar kan zodanig verzoek slechts worden gedaan door een erfgenaam die zuiver heeft aanvaard, maar X heeft zich laten leiden door een notariskantoor dat toelicht dat het verzoek eigenlijk voorwaardelijk – voor het geval dat X zuiver had aanvaard – is gedaan.

Aangezien X de nalatenschap niet zuiver heeft aanvaard, is X niet-ontvankelijk in zijn verzoeken ex artikel 4:194a BW.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 22-03-2018

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2018:2754

Zaaknummer: 200.225.023

Rechters: J.H. Lieber, R. Feunekes en M.J. Stolwerk

Wetsartikelen: 4:192 BW en 4:194a BW

RECHTSPRAAK

Erflaatster benoemt pastoor tot enig erfgenaam. Geldigheid testament.

Erflaatster heeft een pastoor tot enig erfgenaam en executeur benoemd. Familieleden van erflaatster stelden voor de rechtbank tevergeefs dat de pastoor op onrechtmatige wijze – onder bedreiging met schade aan het zieleheil – erflaatster heeft bewogen tot het testament (ECLI:NL:RBOBR:2015:6581). In hoger beroep vangt de familie wederom bot.

Het hof acht geen sprake van nietigheid of vernietigbaarheid van het testament. Van wilsonbekwaamheid is niet gebleken. Zo al sprake zou zijn van misbruik van omstandigheden, dan heeft dat niet tot gevolg dat het testament aantastbaar is (art. 4:43 lid 1 BW). Ook blijkt niet van bedreiging als bedoeld in artikel 4:3 BW of artikel 4:43 lid 3 BW.

De eventuele schending van het kerkelijke recht is volgens het hof geen deugdelijke grondslag voor onrechtmatige daad (art. 6:162 BW), omdat niet wordt voldaan aan het relativiteitsvereiste (art. 6:163 BW). De gedragsregels hebben primair interne werking, gericht op de verhouding tussen de pastoor en de kerk. De regels strekken niet tot bescherming van (de familie van) erflaatster als burger in het civiele recht.

Het hof ziet geen aanleiding om het testament buiten toepassing te laten vanwege de derogerende werking van de redelijkheid en billijkheid. De rechtszekerheid staat daaraan in de weg, nu erflaatster wilsbekwaam was en van vernietigingsgronden niet is gebleken. Daarbij neemt het hof in aanmerking dat erflaatster in de vier jaar tot haar overlijden het testament niet heeft herroepen, terwijl ze daartoe wel de gelegenheid had. Tot slot is niet gebleken dat de pastoor erflaatster op dwingende wijze heeft aangezet tot het testament.

De familie stelt dat ook de kerk onrechtmatig heeft gehandeld door geen maatregelen te treffen tegen de pastoor (art. 6:162 BW, art. 6:170 BW). Volgens het hof heeft, nu de pastoor enig erfgenaam is, de familie geen belang bij een vordering jegens de kerk. Voor zover de kerk al aansprakelijk zou kunnen zijn, ligt het niet op de weg van het hof om op basis van het kerkelijk recht te bepalen dat de kerk disciplinaire maatregelen diende te treffen tegen de pastoor.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 19-06-2018

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2018:2650

Zaaknummer: 200.200.648_01

Rechters: A.J. Henzen, Y.L.L.A.M. Delfos-Roy en J.P. de Haan

Wetsartikelen: 4:3 BW, 4:43 BW, 6:162 BW, 6:163 BW en 6:170 BW

RECHTSPRAAK

Executeurstaak nagenoeg voltooid. Geen belang bij ontslagverzoek executeur. Bezwaren kunnen kenbaar gemaakt worden bij rekening en verantwoording.

Erflater heeft erfgenaam X tot executeur en bewindvoerder benoemd. Erfgenaam Y heeft de rechter tevergeefs verzocht om X te ontslaan als executeur (en bewindvoerder). Ook het verzoek om schorsing van X hangende het onderzoek strandde (Hof Arnhem-Leeuwarden 22 augustus 2017, ECLI:NL:GHARL:2017:7264).

Thans waagt Y nog een poging en verzoekt in hoger beroep om ontslag van X als executeur (art. 4:149 lid 2 BW). Het hof wijst het verzoek af.

X heeft zijn executeurstaak nagenoeg voltooid. Y heeft geen belang meer bij het ontslag van de de executeur. Benoeming van een nieuwe executeur, zoals door Y verzocht, zal extra kosten meebrengen, terwijl spoedige afwikkeling in het belang van alle (overige) erfgenamen is.

X zal als executeur en bewindvoerder rekening en verantwoording moeten afleggen. Y kan in die procedure zijn bezwaren kenbaar maken en zo nodig de rechter daarbij inschakelen. Daarvoor is de huidige (hoger beroeps)procedure niet de geëigende weg.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 13-02-2018

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2018:1368

Zaaknummer: 200.217.156

Rechters: T. ter Brugge, M.L. van der Bel en E.H. Schulten

Wetsartikelen: 4:149 BW